

HABERLER

Yazan:Ö./Spk:Ö./Nec.

- 1- Milli Güvenlik Konseyi, siyasi partiler yasa tasarısı üzerindeki
 - 2- görüşmelerini sürdürüyor
 - 3- Ortak pazar ülkelerini temelden sarsan para bunalımı,Türkiye'yi de
 - 4- derinden etkiledi
 - 5- "Pravda":İskenderun demir-çelik işletmesinde üretilen ürünün yarısı,
 - 6- geçtiğimiz yıl dış pazarda başarıyla satıldı"
 - 7- Sofya'da Türk-Bulgar ekonomik ve ticari ilişkiler görüşmeleri sürüyor
 - 8- İ.Türkmen'in önümüzdeki günlerde Suriye'yi ziyaret edeceği açıklandı
 - 9- Bulgar Telgraf Ajansı-BTA'nın bildirdiğine göre,Türkiye kamuoyu,
 - 10-ülkeyi saldırgan askeri plânlarına daha sıkı bağlamak isteyen Regin
 - 11-yönetiminin artan baskısından ciddi bir biçimde endişe duymaktadır
 - 12- ~~Amasya~~ Fatsa Dev-Yol davasına dün de devam edildi
 - 13- "Morning Star" gazetesi, İKD Genel Sekreteri Zülal Kılıç ile
 - 14- yapılan röportaja yer verdi
 - 15- NATO'nun nükleer planlama grubu toplantısı sürüyor
- Cenevre'de Ulus.Silah.Komis.yeni koturumu yapıldı

YORUM:

Yazan:Öm. Spk:Öm.

Bağlığı : Türkiye nereye sürükleniyor ?
Konusu :

YAZILAR : müzik

Bağlığı:

Konusu :

YAZILAR:

Bağlığı: Sanat programını

/Cemi.)

Spk: Tah./Ays.

Konusu :

YAZILAR:

Bağlığı:

Konusu :

--- Milli Güvenlik Konseyi, siyasi partiler yasa tasarısı üzerindeki görüşmelerini sürdürüyor. İhtisas komisyonunun karşı görüşler ileri sürmesine karşın, Konseyin, siyasal partilere devlet yardımının parti lerin seçimlerde elde edecekleri oy miktarına göre yapılması görüşü nü benimsediği ~~şey~~ açıklandı. Öte yandan, Milli Güvenlik Konseyinin , siyasi partilerin genel seçimlere katılabilmesi için 22 ilde örgütlenmesi zorunluluğu getirdiği bildirildi.

Bilindiği gibi, askeri yönetimin hazırlattığı siyasal partiler yasa tasarısı demokratik hak ve özgürlükleri ~~san~~ ortadan kaldırıyor ilericici, demokratik güçleri ülkenin politik yaşamının dışında tutma yı amaçlıyor. Bu anti-demokratik yasa tasarısında yeni partilerin sendikalarla, öteki toplumsal kuruluşlarla ilişkilerinde olması yasaklanıyor, bu partilerin kadın, gençlik örgütleri kurması yasaklanıyor. Cuntanın hazırlattığı bu yasa tasarısı kamuoyunda ve basında tepkiyle karşılanıyor.

--- Ortak Pazar ülkelerini temelden sarsan para bunalımı / Türkiye'yi de derinden etkiledi. Türk lirasının değeri, bazı Batı paraları karşısında yeniden düşürüldü. Merkez Bankasının aldığı bir kararla Türk lirasının dolar karşısındaki değeri % 3,3, Batı Alman markı karşısındaki değeri de % 2,1 oranında düşürüldüğünü açıkladı. Royter ajansının haberine göre, doların değeri Cumhuriyet tarihinde ilk kez 200 lirayı aşmış ^{bulunuyor} oldu. Merkez Bankası bundan böyle doların 208 lira 32 kuruş, Batı Alman markının değerinin de 86 lira 11 kuruş üzerinden işlem göreceğini bildirdi.

Ekonomi uzmanları, Türk parasının sürekli değer yitirmesinin Batıya bağımlılığın doğal bir sonucu olduğu görüşünde birleşiyorlar

-- Sovyetler Birliğinin maddi ve teknik yardımıyla kurulan İskenderun demir-çelik kombinasının,Türkiye'de devlet sektörünün verimli işletmelerinden biri olduğu belirtildi. Sovyet "Pravda" gazetesinin konuyla ilgili hâlerinde şöyle deniyor:" bu işletmede üretilen ürünün yarısı,geçtiğimiz yıl dış pazarda başarıyla satıldı. Böylece bu satıştan Türkiye önemli ölçüde döviz kazandı.

Devlet sektörüne ait bu işletme üç yıldan beri verimli bir biçimde çalışıyor ve ülkeye kar getiriyor. "Güneş" gazetesinin belirttiğine göre, söz konusu işletmenin sağladığı temiz kar 50 milyar liraya buluyor. Batı ekonomistlerinin,devlet sektörü işletmelerinin sözde "verimsiz" olduğu savlarının hiç bir tutarlı yanı yoktur".

"Pravda" gazetesi

--- Türkiye ile Bulgaristan arasında ekonomik ve ticari ilişkileri geliştirmek amacıyla Sofyada başlayan görüşmeler sürüyor. Görüşmelerde ,Türkiye heyetine Ticaret bakanı yardımcısı ⁴⁴Reşat Erkmen, Bulgaristan heyetine de Bulgaristan Halk Cumhuriyeti dış ticaret bakanı yardımcısı Atanas Ginev başkanlık ediyorlar.

Her iki bakan yardımcısı, görüşmelere başlamadan önce yaptıkları açıklamalarda, şimdiki görüşmelerin iki komşu ülke arasında karşılıklı yarar temeline dayanan ekonomik ve ticari ilişkilerin giderek gelişmesine ~~18~~ yardım edeceği görüşünü dile getirdiler. Türkiye Ticaret bakanı yardımcısı Erkmen, Bulgar meslektaşısı Atanas Gineve, kendilerine gösterilen konukseverlikten dolayı teşekkür etti. Görüşmelerin 25 Mart ~~1983~~ kadar süreceği açıklandı.

--- Dış işleri bakanı İltar Türkmenin önümüzdeki günlerde Suriyeyi ziyaret edeceği açıklandı. Royter haber ajansı, Türkmenin Suriye gezisi sırasında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin ve kaçakçılık sorununun ele alınacağını bildirdi.

Bilindiği gibi, dış işleri bakanı ^{Türkmen,} bundan bir hafta önce de Beyrutu ziyaret etmiş, Lübnan yetkilileriyle iki ülkeyi ilgilendiren sorunlarla birlikte kimi bölge sorunlarını görüşmüştü.

Sovyet "Pravda" gazetesini, Türkmenin Lübnan gezisi üstüne bir haber yayınladı. "Aberde şöyle deniyor" Türkmenin Lübnan gezisi üstüne geniş haberler veren Türkiye yığinsal iletişim ~~araçları~~ araçları, Türkmeni Türkiye devlet başkanı Evrenin bir mesajını Lübnan devlet başkanı Cemayele sunduğunu belirtiyorlar. Ankaranın konumunun sergilendiği mesajda, ^{tüm İsrail birliklerinin} Türkiye'nin, işgal altında bulunan Lübnan topraklarından

çekilmesini istediği vurgulanıyor.

Türkiye basını, bu konuda Türkiyenin Filistin halkının haklı savaşını desteklediği~~ğin~~ Yakın Doğu sorununun politik çözümünden yana olduğunu belirtiyor."

BBC, TRT, "Pravda"

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- Bulgar Telgraf Ajansı (BTA) nın ~~Ankara muhabirinden~~ ^{Ajans} bildir-
diğine göre, Türkiye kamuoyu, ülkeyi saldırgan askeri planlarına daha
sıkı bağlamak isteyen Regın yönetiminin artan baskısından ciddi bir
biçinde endişe duymaktadır. ~~Kuhabir~~ ^{Ajans}, Beyaz Sarayın Ankaraya askeri
yardımları iki katına çıkarması planlarıyla neyin amaçlandığının
^{Belirtiyor ve şaşırtıyor} hisedildiğini bildiriyor. Vaşington yönetiminin Türkiyeyi Sovyetler
Birliğine ve öteki sosyalist ülkelere karşı bir tehdit aracı olarak
kullanma yeltenişleri, sağduyulu Türk gazetecilerini haklı olarak
endişeye düşürüyor. "Cumhuriyet" gazetesinin tanınmış yazarlarından
Ali Sirmen "Son derece dikkatli davranmalıyız" başlıklı yazısında,
bu endişeleri dile getiriyor. Ali Sirmen, tüm komşularla iyi ilişki
kurmayı temel alan geleneksel Türk politikasının sürdürülmesinin
zorunluluğunu belirtiyor.

----- Fatsa Dev-Yol davasına dün de devam edildi.

Amasya Sıkıyönetim Mahkemesinde sürmekte olan, en çok sanıklı ve en çok idam talepli dava olarak bilinen Dev-Yol davasında, 11 sanıktan 1'i hariç diğerleri mahkemede savunma yapacaklarını bildirdiler. Salim Yılmaz adlı sanık ise savunmasını gizli yapacağını bildirdi. "alon boşaltılarak sanık dinlendikten sonra bu sanıkla birlikte diğer üç sanığın tahliyelerine kararverildi.

İzmir Sıkıyönetim Mahkemesinde sürmekte olan Dev-yol davası ise sonuçlandı. Sanıklardan biri 6 yıl 8 ay, diğeri 3 yıl 4 ay ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Bir sanık hakkında dava dosyası düşerken, bir sanık da akladı.

----- İngiliz Komünist Partisi yayın organı "Morning Star" gazetesi
IKD Genel ^{Sekreteri} Başkanı Zülal Kılıç ile yapılan bir rapörtaja yer verdi.

"Morning Star" gazetesinin 15 Mart günlü sayısında yer alan yazıda
bugün askersel cuntanın zindanlarında 1000 den fazla kadın politik
tutuklunun bulunduğu bildiriliyor. IKD Genel Sekreteri Zülal Kılıç'ın
Londra'da 8 Mart ~~XXXX~~ ~~XXXX~~ uluslararası kadınlar günü nedeniyle
İngiliz ilerici kamuoyuna seslenerek, Türkiye'deki askersel rejimin
tüm demokratik güçler ve kadınlar üzerinde uyguladığı baskıları ~~anlatıyor~~
~~anlatıyor~~, ~~protesto etmeye~~ ~~gözünü~~ ~~yaşadığı~~ ~~yaşadığı~~ ~~yaşadığı~~
~~getirdiği~~, ~~xxxxxxxilerek~~, 8 Martta kadın politik tutuklulara özgürlük
ve davaların son bulması için bir kampanya başlatıldığını bildirilerek,
tüm ilerici kamuoyu bu kampanyaya katılmaya, protesto seslerini yükselt
meye çağırılıyor.

-----HATO'nun Nükleer Planlama Grubu toplantısı sürüyor. Lizbon yakınlarındaki Vila-Mura kentindeki toplantıda ele alınan ana sorun, paktın 1979 Brüksel kararları. Amerikan Savunma Bakanı Vaynberger Batı Avrupa'ya Amerikan yapısı yeni atom roketlerinin yerleştirilmesi konusunda bağlaşıklar arasındaki kimi görüş ayrılıklarının giderilmesi, özellikle Vaşingtonun Cenevre görüşmelerindeki tutumu konusunda kimi tepkilerin yumuşatılması amacıyla, özel çabalar harcadı. Vaynberger, orta menzilli roketlerin sınırlandırılması konusundaki Cenevre görüşmelerinde bir ara çözüm bulunmasının yakın gelecek için yararlı olabileceğini belirtmekle birlikte, hiçbir yeni öneride bulunmadan, yine Başkan Reginin sözümona sıfır çözüm tezini savundu. Vaynberger, bu toplantıda da, Sovyetler Birliğinin nükleer gücüne ilişkin, CIA tarafından hazırlanmış sahte verilerle dolu bir raporu delegelere

okuyarak, Sovyetlerin üstünlüğü olduğunu ileri sürdü.

Öte yandan, orta menzilli roketlerle olduğu gibi, stratejik füze-
lerle ilgili Cenevredeki her iki görüşmenin ~~de~~ birer yeni oturumu
yapıldı. Amerikan delegasyonu burada da hiç bir yeni öneride bulunma-
dı. Gözlemciler, Başkan Reagan'ın görüşmelerde sözde daha esnek bir
tutumaya yöneldikleri yolundaki açıklamalarının, aslında zaman kazanmak
için girilen bir propaganda taktiği olduğunun, hem NATO toplantısın-
da, hem de Cenevre görüşmelerindeki yeni oturumlarda bir kez daha
ortaya çıktığını belirtiyor.

----Merkezi yine Cenevrede bulunan Uluslararası Silahsızlanma Komisyonunun da yeni oturumu yapıldı. Silahsızlanma konusunda tek görüşme forumu olan Komisyonun bu oturumunda sosyalist ülkeler grubu, yeni önerilerle ortaya çıktı. Sosyalist ülkeler adına söz alan ADC temsilcisi büyükelçi Herder, Komisyonun gündemine alınması istemiyle bir önlemler paketi sundu. Somut anlaşmalara varılması yolunda ilk adım olarak, nükleer savaş tehlikesinin önlenmesine yönelik önlemleri sap-tayacak özel bir Çalışma Grubunun oluşturulmasını isteyen sosyalist ülkelerin öneri paketinde özetle şunlar yeralıyor: 1) Nükleer güce sahip tüm devletlerin, önce bu tip silaha başvurmak^{may}~~tan~~ yükümlenmeleri; 2) nükleer silah potansiyelini varılan bugünkü düzeyde dondurmaları; 3) nükleer silah denemelerini yasaklayan bir anlaşmaya varılincaya dek, bu tip silah denemelerini~~n~~ durdurmaları; 4) uluslararası ilişkiler-

de kuvvete başvurulmamasını öngören uluslararası bir anlaşmanın imzalanması.

Uluslararası Silahsızlanma Komisyonunun Cenevre toplantısında sosyalist ülkelerin bu yeni girişimini açıklayan ADC delegasyonu başkanı Herder, Sovyetler Birliğinin nükleer silaha önce başvurmama yükümlülüğünü tek yanlı üzerine almış olduğunu ve Varşova Antlaşması'nın NATO devletlerine, askersel güce başvurmaktan karşılıklı olarak vazgeçilmesini ve barışçıl ilişkilerin korunmasını içeren bir anlaşma önerisinde bulunmuş olduklarını anımsattı.

---Yugoslav-Sovyet görüşmeleri devam ediyor.Belgratta bulunan Sovyetler Birliği başbakanı Tihonov ile Yugoslavya başbakanı Planinç, yaptıkları ilk görüşmede,iki ülke arasındaki ekonomik-ticari işbirliğinin olumlu yönde geliştiğini kaydederek,özellikle enerji,elektronik aygıt ve robot üretimiyle tarım ve otomobil endüstrisi alanında işbirliğini artırma olanaklarından yararlanılması konusunda görüş birliğini dile getirdiler.Taraflar,uluslararası sorunlar üzerinde de önemle durdular.Tihonov ile Planinç,uluslararası durumun gerginleşmesinden duydukları kaygıyı dile getirdikten sonra,bu durumun giderilmesi için tüm barıştan yana devlet güçlerin ortak çaba haracaması gereğini vurguladılar.Sovyet/~~başbakanı~~ ile Yugoslavyanın Madrid toplantısında başarılı bir sonuca varılmasından ve Avrupada ~~sila~~ silahsızlanma konusunda anlaşma imzalanmasından yana olduklarını

bildirdiler.Sovyet başbakanı Tihonov,NATO'nun Batı Avrupaya yeni atom roketleri yerleştirmesi halinde,sosy~~u~~list ~~u~~lkelerin güvenliğini sağlayacak gerekli önlemlerin gecikmesiz alınacağını,sosyalist ~~u~~lkelerle bağlantısız ~~u~~lkelerin barışçıl önerilerinin sonsuza dek reddedilemeyeceğini söyledi.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAşTIRMA VAKFI

----Nikaragua hükümeti,Hondurastan silahlı saldırı girişimleri karşısında oluşan tehlikeli durumu görüşmek üzere BM Güvenlik Konseyi-nin~~in~~ toplanmasını istedi.Nikaraguaya karşı saldırılardaki tırmanış^ıyı, Vaşingtonun karşı-devrimci gruplara sağladığı çok yönlü yardımı ve CIA'nin söz konusu saldırıların örgütlenmesinde oynadığı rolü kanıtlayan belgelerden oluşan bir rapor BM Genel sekreteri Guellara ve Bağlantısızlar hareketi yönetimine gönderildi.

Nikaragua Savunma Bakanı Ortega,Sandinist halk ordusunun,saldır-gana kesin yanıt vermeye hazır olduğunu,ülkeye dalan son 1200 kişilik karşı-devrim grubunun çembere alındığını bildirdi.Savunma bakanı yardımcısı Rivas ise,son haftalarda toplam 309 karşı-devrimci saldır-ganın safdışı edildiğini,bunlardan 205'inin öldürüldüğünü,Sandinist

savaşçılardan ise 57 kişinin bu çarpışmalarda yaşamını yitirdiğini açıkladı.

Öte yandan, CIA görevlisi olarak Honduras rejimiyle Somoza kalıntısı karşı-devrim güçleri arasında irtibatı sağlayan Arjantinli Hektor Franses, yaptığı bir açıklamada, Nikaraguaya saldıran silahlı grupların, Honduras başkomutanı general Alvarez ile sıkı ilişki içinde olduklarını ve CIA'den sürekli direktif aldıklarını anlattı. Eski CIA görevlisi ayrıca, bu grupların silahlanma ve eğitim masraflarını Vaşingtonun değişik kanallarla sağladığını açıkladı.

----Angola'da bir fabrikada uzman olarak çalışan Çekoslovakya ~~xxx~~ yurttaşlarının CIA ve Güney Afrika rejiminin desteğindeki UNİTA adlı karşı-devrim çetelerince kaçırlmasına karşı tepkiler sürüyor. Dünya Sendikalar Federasyonu BM Genel Sekreteri Guellara bir mesajla başvurarak, kaçırlan 66 Çekoslovak yurttaşının serbest bırakılması için etkin girişimde bulunmasını istedi. DSF, bu olayın başta gelen sorumlusunun Pretoryadaki ırkçı rejim olduğunu belirtti.

Uluslararası Gazeteciler Birliği de, bir Çağrı yayınlayarak, tüm üye örgütleri ve gazetecileri, Angolada karşı-devrimci UNİTA çetelerince kaçırlan Çekoslovak uzmanları ve ailelerinin kurtarılması ~~ıkt~~ için çaba göstermeye davet etti. Angola ve Çekoslovakya hükümetleri söz konusu 66 kişinin, bu arada 21 çocuğun ~~kurtarı~~ UNİTA kamplarından kurtarılması için çabalarını sürdürüyor.

TÜRKİYE NEREYE SÜRÜKLENİYOR ?

Regin yönetiminin Türkiyeye askersel ^{kredileri} ~~yardımları~~ iki katına çıkarma yeltenişleri, kamuoyunda büyük endişelere ve tepkiye neden oldu. Çünkü bu yardım ^{kredi} sözçüklerinin altında ABD emperyalistlerinin ülkemize yönelik kirli, karanlık ve tehlikeli plahları yatıyor. "Sovyet tehlikesi" yalanına sarılarak Türkiyeyi karlı ve vazgeçilmez bir bağlaşık olarak niteleyen Amerikan savunma bakan yardımcısı Riçart Perle, bakın bu yardımları nasıl değerlendiriyor; Biz bu yardımları Türkiyeye bedava vermiyoruz. Politik ve ekonomik karşılığını da istiyoruz ve alıyoruz. Sonra verdiğimiz yardım garantili ve karlıdır. Bu paraya karşılık Türkiye Amerikadan silah alır. Bugüne kadar biz bu işten büyük karlar elde ettik. Sonra, ^Urta ^Doğuda bize

düşen görev hafifler. Üstelik verdiğimiz yardım karşısında üs elde ediyoruz, başka istihbarat kolaylıkları elde ediyoruz. Bu da strateji politikamızın temelini oluşturuyor".

D.D. Regin yönetiminin savunma bakanı Perlenin bu kadar açık sözlerinden sonra "Amerikan askeri yardımı ~~ma~~ Türkiye'ye yararlı mı ^{burada} tartışacak ~~zararlı mı~~ mi, zararlı mı" konusunu/uzun uzadıya ~~yararlı~~ tartışarak değiliz. Zaten daha geçenlerde Amerikanın bütçe askeri dış yardım komisyonu eski başkanı Harry Shav, bu yardımlar Türkiye'nin zararına dır" demiş, yardımların Türkiye'yi çok daha büyük yüklerin altına soktuğunu belirtmişti. Ancak sorun bu kadar basit değil. Amerikanın askeri yardımları Türkiye'de ^{ile} iç politik durumu ve ekonomik bunalımı daha da derinleştirecek, cuntanın ilerici güçler ve halkımız üzerin deki baskıları daha da artacaktır. ^{Bu sorunun bir yanı} Öte yandan, Türkiye Orta Doğuda Amerikanın çıkarlarını savunmak için ileri bir karakol olarak daha

yoğun kullanılacaktır.İşte en büyük tehlike de budur.

ABD'nin ulusal çıkar bölgesi ilan ettiği orta doğuya müdahale planları öteden beri biliniyor.Ancak son günlerde ülkemizi de bu saldırı planlarına ortak yapmak için girişimlerini daha da yoğunlaştırdığı daha bir açıklık kazandı.Mehmet Ali Birand,20^{uu} ~~art~~ ^{gün} Milliyet gazetesindeki ^{yoğunlanan bir} ~~haberinde~~ "Regin yönetiminin Türkiyeye Batı çıkarlarını savunmak amacıyla Orta Doğuda NATO sınırlarını da aşan yeni görevler verdiğini" yazdı.Bu görevlerin ^{ABD dışişleri} ~~başında~~ ^{başında} Orta Doğuda çıkacak bunalım ortamında Türk ordusunun da Amerikan saldırı birlikleri olan "çevik kuvvetlere" ^{men} ~~katılacağı~~ ^{men} ~~sorunu~~ geliyor.Bundan başka Türk ordusu Akdenizde devriye gezen Amerikan 6. filosuna yardımcı olacak.Bilindiği gibi bu filonun askeri gücü 1982 de ^{benim} 7,5 bin ~~kişi~~ ^{kişi}yle arttırılarak ~~sayısı~~ 40 bine çıkarıldı.Pentagonun direktifiyle ikinci ordunun Malatyaya kaydırılması,Doğu illerinde

yeni üslerin kurulması, Amerikanın ülkemizi Orta Doğu'ya saldırı politikasına ortak yapma hazırlıklarının açık kanıtıdır. Amerika bu planları daha 1980^{ler} de hazırladı. ~~Vaynberg'in Ankara'ya geliş~~ de imzalanan ~~"ortak savunma gurubu"~~ ^{imzalanın savunma işbirliği} anlaşması, bu amaçları içeriyordu. TKP MK, 13 Aralık 1981 de yayınladığı bildirisinde, ortak savunma gurubunun kurulmasının ABD emperyalizminin NATO dışında, ikili anlaşmalarla NATO nun etkinlik alanını pratikte genişletme planı olduğunu belirtti. O zaman cuntacıların yanıtı "biz NATO dışında ^{şimdi} ~~standart~~ yükümlülükler girmeyiz" olmuştur. ~~14~~ 14 Mart günü Cumhuriyet gazetesindeki habere bir göz atalım. Amerikan yönetim orta doğuya saldırı politikasının mihverini oluşturan "çevik kuvvetleri" NATO ya danışmadan kullanmak istiyor. Pentagon bu planı uygulamak için ortam hazırlıyor. Önce çevik kuvvetleri Orta Doğu'ya süreceğim, sonra NATO ya bildireceğim diyor Vaşington. Bakalım şimdi cuntacılar bu açıklamaları nasıl yalanlamaya kalksın.

5. Çanta için topla dökülen
sacaklar? Ama gerçekler ⁱⁿ ~~ferman~~ dinlemiyor. Şurası çok açık. Cunta,
rejimini ayakta tutabilmek için ülkemizi Amerikanın saldırgan
planlarına ~~rehin yapıyor~~ ^{doğrudan doğruya}, ateşe sürüyor. Savunma bakanı Bayülken,
NATO nükleer planlama gurubu toplantısı öncesinde verdiği bir demeç
te, Amerikan orta menzilli nükleer füzelerinin Batı Avrupaya yerleş-
tirilmesini planını savundu. Bu, Persing füzelerinin Türkiye toprak-
larına yerleştirilmesine çıkarılan davetiye değil midir?

Bu durumda ne yapacağız? Ülkemizin ABD emperyalizminin, NATO nun
ateş rampası olmasına izin verecek miyiz?

23.3.1983

T Cunta, "komunizm propagandası" xxxxxxxxxxxx yapan şiir, mizan, hikaye, roman avına niye çıktı? Eski kitapları neden böyle hişimla karıştırıyor dersiniz? Buna Türkiye'deki somut duruma açıklayan pek çok neden göstermek olanaklı.. Ama hepsinden önemlisi, ve hepsinin temelinde, emperyalizmin, başta saldırgan Amerikan emperyalizminin, sanat alanında da komunizme karşı haçlı seferi ilan etmesi yatıyor..

Evet, emperyalizm az gitti, az gitti, "sanat sanat içindir" beğisini de çöpe atıp, 80'li yıllara "sanat anti-komunizm içindir" beğisiyle girdi.. Şimdi, Reagan'ın Danışmanı Ricart Payps başkanlığında, maaşlı kimi beyin takımı harıl harıl emperyalizmin bu yeni sanat kuramını xxxxxx geliştiriyorlar.. Diyeceksiniz ki, daha 70 li yıllarda ~~xxx~~ özellikle doruk noktasına varan, "angaje sanat, özgür sanat değildir," görüşü ne oldu emperyalizmin. Hani emperyalizm "sanat politika dışı

kalmalı, hiç bir ideolojiye, sınıfa bağlı olmamalı " diyordu.. Sosyalist
 ülkelerdeki sanat sosyalizmi savunduğu, sosyalist ^{Bu yüzden} gerçek olduğu için
 güdümlü sanat ilan ediliyordu. (Sosyalist ülkelerde sanat ve sanatçı
 özgürlüğünün olmadığı ~~xxxxxxxx~~ savunuluyordu.. Evet, aynen böyleydi.
 Marksizm-leninizmin sanatın sınıflar üstü, politika dışı ve ideolojisiz
 olamayacağı görüşüne kara çalmak için düzinelerle ~~xxxxx~~ kitap yazıldı.
 Pek çok sanatçının, sanatseverin kafası karıştırıldı.. Ama dün dündü
 bugün bugün. . Emperyalizm, kendi yarattığı zaten gerçek durumu yansıtmayan
 bu sahte "sanat özgürlüğü" propagandasını, şimdi kendi elleriyle
 tarihin çöplüğüne attı.. Çünkü Reagan'ın ¹⁹⁸¹ ~~göre~~ marksizmi, sosyalizmi ta-
 rihin çöplüğüne atmak için başlatılan ~~xxxx~~ naçlı seferi böyle gerektiri-
 yordu. 180 derece dönüşle, ¹⁹⁸¹ ~~ay~~ ¹⁹⁸¹ ~~ay~~ değiştirildi..

Artık herşey açık oynanıyor.. Emperyalist propaganda, kapitalist

Ülkelerde zaten bir avuç tekelin kontrolü altındaki sanat, sınıflar üstü, politika dışı, yansız gösterme çabasından, bu büyük yalandan vaz geçti.. Vazgeçti çünkü bu sahte teori ve propagandalarla ne tekellerin emrindeki x egemen sanat ve kültürü gizleyebildi. Ne de, barış, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm davasına bağlı bir sanatın giderek güçlenmesini önleyebildi. O artık insanların aklını ve yüreğini kazanma savaşını yitirdiğini görmenin telaşıyla xx her alanda en insanlık dışı yollara başvuruyor.

A Emperyalizm artık, "özgür sanat, anti-komünist sanattır" diyerek sanata, komünizme karşı ~~xxxxxx~~ politik ve ideolojik savaş görevi veriyor. Sanatı sanat olmaktan/tümünüyle çıkaracak gerici bir işlev dayatıyor.. Emperyalizmin "anti-komünizm angaje sanat" anlayışının fikir babası Rıçart Payps sanat ve edebiyatın yeni işlevini şöyle tanımlıyor:

• "Hür özel teşebbüs düzenini, burjuva işletmecilik anlayışını savunmak.
• "Hür dünya" yani kapitalist dünyanın, en başta da Amerikanın yaşam tarzını, modasını, değerlerini yaygınlaştırmak..

Bu görüşe göre, "hür dünyacılar" değerlerini, üstünlüğünü savunmayan, komünizme karşı savaş vermeyen sanat ve sanatçılar, komünizmi savunma-
salar bile ,hür dünya düşmanları komünistlerle işbirliği içinde ~~dir.~~ ^{dir.}
~~xxxxxx~~
"salınmaz, komünist, ilerici sanatçılara değil, böylelerine de fırsat ve imkan
vermemelidir. verilmemelidir."

Emperyalizmin, "sanat anti-komünizm içindir", "anti-komünist olma-
yan her tür sanata ölüm" kampanyası yeni başladı sayılır.. Cuata onu,
ülkemizde tan gaz uygulamaya koydu.. Kuşkusuz ilk nedef işçi ve emekçi-
lerden, ~~xxxx~~ sosyalizmden yana olduğunu açıkça ortaya koymuş sanatçılar
oldu, oluyor.. Ama kimse bu kantarla kalacağını ummasın.. Emperyalizm ve
işbirlikçi gercecik herkesi tarafını seçmeye zorlamakta kararlıdır.

Artık, "sanat sanat içindir" ya da "ben sağcı da solcuya değilim, sanatçıyım" diyenlerden, "sanat toplum içindedir içindir ama... ben engele sanata, yan tutan sanata karşıyım" diyenlere kadar herkes safını belirlemek zorundadır.. Ya, "sanat anti-komünizm içindir" diyenlerin, ya da "sanat barış, bağımsızlık, demokrasi, ilerleme içindir" diyenlerin safı seçilecek.. Daha doğrusu ya sanat düşmanlarının, ya da sanatın saflarında da yer alınacak.. Bu bir bakıma iyi olacak.. Kelaynak kuşları gizlenip de bunalım şiirleri yazmanın da zaten bir politik tutum almak göstermek, anlatmak zorluğu ortadan kalkacak.. olduğu ~~şimdi~~ Böylece sanatçılar kendilerini de, halkı da kolay kolay aldatamayacak.. Onlarda ~~ixxxixix~~ taraflarını açıkça belirleyecek.. Evet bir bakıma iyi olacak.. Emperyalizmin, gerici tekellerin sanat düşmanı yüzü apaçık ortaya çıkacak..
~~xxxxxxx~~ Gerçek sanatın, anti-komünizmle bağdaşıp bağdaşmadığı artık daha net ve tartışmasız ortaya çıkacak... Reagan kendi kazdığı kuyuya

bu alanda da düşecek.. çünkü ~~xxxx~~ "sanat barış, özgürlük, demokrasi, sosyal ilerleme içindir" diyenlerin safları ağır basacak..

Müzik---

[illegible]

Zonguldak zonglamaya bağlıyor yeniden..

İşte geliyorlar kazmalı kürekli
güvercin yürekli

-lavvar grevinden-

tırkacılar, kancacılar, küfeciler
yürüyorlar ocaklara
çarkla, çarkıkla dönerek
mavi mavi şavkıyıp
bulut bulut yanarak
giriyorlar sıcaklara
fırınlarda firdönüyor fırtına
kıvılcımdan közden külden
kayaları yarıyorlar,
filiz filiz damar damar
krom kurşun kömür demir
cevherlere eriyorlar
ve vuruyor nabızları nar aşkına
ekmek emek ter aşkına
zonguldak zonklamaya başlıyor yeniden.

kömüre mayalı cigerleri

demire mayalı

mayalı madene

karaya boyalı

tunçtan tenleri

nice canları alan ocakta

boşalıp boşalıp dolan ocakta.

içinde derinligin

içinde karanlığın

bir top ışıkkasına

dayanmışlar direnmışler düşmana

sagır ugultulara

ağır uykulara

grizuya, savruk sele, göçüğe/

kara haber tez çıkanda açığa

uzun uzun inlemiş

hazin hazin inlemiş

telgrafın telleri

budandıkça dalları

ışkına durmuş ışkına

Mustafa Suphi aşkına.

yüreklere yanardag

erimiş ateş kanları

TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

dolaşır ırmak ırmak
dolaşır ışık
yurdun damarlarında..

-- Müzik---

T "Sabahattin Ali öldürüldü
su testisi su yoluada kırılır"
Böyle yazılıydı ki
o sararmış gazete parçasında

.....
Ben bir su testisiyim doğru
Anadolu toprağından
Anam toprak ustadın toprak
Su taşıyım halk kaynağından
Madende fabrikada, tarlada sorguda
çatlayan dudaklara
kurşun dokunmaz bana
zalımlara inat yaşarım..

A Mehmet Başaran, 1 Nisan 1948 de , burjuvazinin kanpece katlettiği
halkın büyük yazarı, Sabahattin Ali 'nin ölüm haberi üzerine
yazdığı Bir Haberin yalanlanması adlı şiirde dediği ~~Sabahattin~~ oldu --

Ali zalimlere inat yaşıyor.. ~~şairleriyle, politik yazılarıyla,xxx halkımızın,akıl,yüreği vicdanı~~
~~olan hikayelerle,romanlarıyla... lalalz Türkiye'de değil, x tüm dünyada~~
 başta, sosyalist ülkelerde..

ve onunla sunulan nimetlerle
 Sabahattin Alinin, zindanlarla, baskıyla/ susturulamayan kalemiyle,
~~halkımızın,akıl,yüreği vicdanı~~
 egemen güçleri öfkeliendirdi. ~~öfkeliendirdi.~~
~~halkımızın,akıl,yüreği vicdanı~~

Günün O, "nerede yoksulluk varsa, orada sömürü vardır. Bir millet durup dururken
 yoksul olmaz. Sömürüldüğü için yoksul olur" diyordu. ^{Toplumsal gerçekçi}
 zın en güzel hikaye ^{lerial ürettikçe} ~~halkımızın,akıl,yüreği vicdanı~~
 O, Aziznesin, Rifat Ilgaz, geçenlerde yitirdiğimiz büyük karikatürcü min
 Hıyusuzla birlikte Marko Paşa gazetesıyla soğuk savaşın ,gericiliğin
 sert rüzgarlarının estigi günlerde yürekli politik yazılar yazıyordu.
 "Sırça köktekileri" ve ^{partik "sırça köktekilerini Narşal yardımıyla}
~~halkımızın,akıl,yüreği vicdanı~~

satın alane Amerikayı çok rahatlız ediyordu..

"Memlekette mevcut olmayan bir kızıl tehlikeyi halkı kuvvetlere karşı bir silah olarak kullanabilmek için adeta zorla yaratan ve korkutmuş, bu adamlar hiç bir zaman bu yalanlarla halkın gözünü boyayamayacaklardır. Bu millet çok pek iyi biliyor ki asıl tehlike bu memleketin istiklalini de, hürriyetini de, varlığını da tehdit eden bir tek ve na kiki tehlike bugünkü enlijetsiz iktidarı devamıdır.." diye yazıyordu. Memleketin

en kabadayı ~~xxxxxx~~ gazetesinin 20.000 sattığı günlerde, emperyalizme
, gericiliğe, sömürüye kafa tutan Marko Paşa ~~et utu~~ yüz ^{yüzelli} bin ^{satması} ~~xxxxxx~~
~~xxxxxx~~ egemen güçleri şiddetliyordu.. Marko Paşa kapatıldı.. 7 hazretleri zindan
atıldı.. Ama birkere bu davaya baş koymuş Sabanattin Ali ve arkadaşlarını
nı durdurmak ne mümkün.. "Malum paşa", "^{"Merhum Paşa"} "yedi Sekiz Hasan Paşa",
"Ali Baba Kırk haramilere karşı" diye ^{biri} kapandıkça ^{diğeri} çıkan

dergiler birbirini izledi.. ^{Bu dergilerde} Sanatın, mizahın gücüyle desteklenmiş po-
litik yazılar, fıkralar dilden dile dolaşıyordu.. ~~xxxxxx~~ Gazete kapa-
tarak, sık sık zindana atarak susturulamayan bu halkın sesine ~~nasıl~~
şansında, halkın sesini duyan tüm
kısılacaktı. Sabahattin Alinin ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~
aydınlara, yazarlara, sanatçılara ve halka bir gözdağı verilmeliydi..
Sabahattin Ali, egemen gerici güçlerin halktan ~~korkuları~~, ilerici
halktan yana sanatçılardan korkukları kadar büyük bir vahşetle katle-
dildi..

T Nazım Hikmet, Sabahattin Ali'nin çağdaşı, dostu ve öğretmeniydi.
Sabahattin Ali sık sık "Nazım'ın çağdaşı olmakla övündüğünü" söylerdi.
~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ xix
Sabahattin Ali öldürüldüğünde Nazım zindaydaydı.. ~~xxxxxx~~
Sabahattin Alinin özellikle hikayeciliğimize getirdiği yeni soluğu,
onun toplumcu gerçekçi sanatta attığı adımları izliyor ve büyük değer

biçiyordu.. Nazım,1952 yılında Yeni Zamanlar dergisine yazdığı bir yazıda, Sabahattin Ali'ni şöyle anlatıyordu.. " Sinop hapishanesine gönderildiğini öğrendim.. O zamanlar Sinop hapishanesinde büyük bir komünist grup yatıyordu. Sabahattin Ali ile komünistler arasında sıkı bir dostluk başladı. Sabahattin Ali/onların halkın davası içi savaşta bağışlayıcı tutumlarına, bu savaşın etkisine duydukları sarsılmaz güvene hayrandı... Bu devreden sonra genç yazarın yaratıcılığında yeni bir dönem başladı.. Sabahattin Ali hapishanede yatan köylülerle ve onların yaşamlarıyla yakından tanıştı. Hapiste artık realizm eğilimlerine gittikçe ağır bastığı hikayeler yazmaya başladı. Hapiste şiirler yazdı. Halk türkülerinin, genellikle halk sanatının etkisiyle bu şiirlerin bir çoğunu Türkiye emekçileri beğendiler, sevdiler.. Sabahattin Ali "İçimizdeki şeytan" adlı romanda, Türk faşistlerinin, ırkçıların ve pantürkist-Turancıları suçluyordu. Bu kitap büyük gürültülere neden oldu..

faşist basın Sabahattin Alinin üstüne saldırdı. "Kuyucaklı Yusuf" romanı havalarda gezen bazı romantizm öğelerini içermesine karşın, Türk romanı tarihinde yeni bir aşamayı oluşturunuyordu. Türk edebiyatında küçük bir kasabanın ve kısmen köyün ~~xxxxxx~~ yaşamı, bu kadar güçlü ve etkili olarak ilk kez anlatılıyordu.. Hatta gerici eleştirmenler bile romanın yüksek sanat değerini tanımak zorunda kaldılar... Bu devrede Türkiye'nin en tanınmış ve usta hikayecisi oldu. Sabahattin Ali Türk edebiyatında ilk olarak, halkı bir seçirci olarak değil, halka bağlı bir yazar olarak anlatmıştır. O sıralarda Sabahattin Alinin "düşman aklı" hikayesi çıktı. Bu hikayede, polis tarafından aranan bir komünist, eski okul arkadaşı ~~la~~ ^{la} ~~arından~~ birinin nasıl ele verdiği anlatılır.. Kahlıca ustalık bakıldığında, Sabahattin Alinin en güzel hikayesi budur. Belki de bunun en başta gelen ~~nedeni~~ nedeni, illegal olan Türkiye Komünist partisinin bir üyesinin

Türk edebiyatında ilk kez bir hikayenin kahramanı olarak çizilmiş ol-
 masıdır.... Birbiri ardına çıkan toplu hikaye kitaplarının her birinde
 daha
 realizme gittikçe/fazla yaklaşıyordu. Bana öyle geldi ki, Türk hika-
 yesinde Sabahattin Ali, sosyalist realizmin ilk habercisidir.. Ve ken-
 disinden sonra edebiyatımızda sosyalist realizmin yapıtlarını yarata-
 cak olanlar, ona çok şey borçlu olacaklardır...Marko Paşanın demokrasi,
 ulusal bağımsızlık ve barış uğrunda, emperyalizme karşı yürütülen sa-
 vaştaki rolü çok önemlidir...Gazeteyi durdurmanın bir tek çaresi vardı
 . Herhangi bir provakasyon yardımıyla yayıncıyı yok etmek, yani Sabahat-
 tin Aliyi öldürmek, öylede yaptılar..Sabahattin bugün yaşıyorsa, yapıt-
 larının Rusçaya da çevrilmiş, Sovyetler Birliğinde basılmış olduğunu
 bilseydi, kendini dünyanın en mutlu insanlarından birisi sayardı. O,
 Sovyetler Birliğinin içtenlikle dostuydu, çünkü o, gerçek bir Türk yurt-
 severiydi.." ~~XXXX XXXX~~ Nazımın sözlerine bizim ekleyecek sözümüz yok -

~~Sabahattin Ali'nin anısı önünde saygıyı eğiliyoruz. Bugün Cumhuriyetin mahkemelerinde~~
~~bu anıların zorbalığa göğüs gereği, ilenir, demokrat sanatçı~~

Beşaranın diliyle, & bugün Sabahattin Ali gibi sanatsal, yâgamlal halkı
na adanmış sanatçılara susturmaya çalışanlara, Çuntaya bir çift sözümüz
var: " Sabahattin Ali zalimleri inat yaşıyor", boğuna uğraşmayın,
Aziz Nesinaler, Ataollar, Arif Damarlar da sizlere inat ^{sizler de sonra da} yaşayacaklar...

- Muzik -
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV